

Handläggare: Anders Larsson
Telefon: 08-508 25 013

Till
Socialtjänstnämnden

Reviderad antidiskrimineringsklausul i stadens upphandling

Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

I samband med att kommunfullmäktige fattade beslut om stadens policys för upphandling, konkurrens och valfrihet den 26 mars 2007 fick stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en ny antidiskrimineringsklausul som harmonierar med stadens policy och de juridiska krav som ställs på en sådan klausul idag. Stadsledningskontoret föreslår i ärendet en reviderad antidiskrimineringsklausul att användas i stadens upphandlingar av tjänster och entreprenader. Den föreslagna klausulen sammanfaller till stor del med den klausul som nämnden för offentlig upphandling (NOU) rekommenderar. Det innebär, till skillnad från stadens tidigare klausul, att den inte uttryckligen omfattar underleverantörer och att den kräver en lagakraftvunnen dom för att bli tillämplig. Till skillnad från den av NOU rekommenderade klausulen föreslår stadsledningskontoret att hävning ska vara den sanktion som tillämpas vid brott mot klausulen. Förvaltningen tillstyrker stadsledningskontorets förslag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat ärendet Reviderad antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar. Ärendet är ett tjänsteutlåtande som utarbetats av stadsledningskontoret. Remisstiden går ut den 31 oktober 2007 men har förlängts till och med den 22 november 2007.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Farsta och Bromma samt till trafiknämnden och utbildningsnämnden.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen.

Remissen i sammanfattning

I samband med att kommunfullmäktige fattade beslut om stadens policy för upphandling, konkurrens och valfrihet den 26 mars 2007 fick stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en ny antidiskrimineringsklausul som harmonierar med stadens policy och de juridiska krav som ställs på en sådan klausul idag.

Stadsledningskontoret föreslår i ärendet en reviderad antidiskrimineringsklausul att användas i stadens upphandlingar av tjänster och entreprenader. Följande lydelse föreslås:

§1 Leverantören skall vid utförandet av den avtalade tjänsten/entreprenaden i Sverige följa vid varje tidpunkt gällande antidiskrimineringslagstiftning. De lagar som avses för närvarande är 16 kap 8 och 9§§ brottsbalken, jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder, Lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering, lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan och lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

§2 Leverantören är under avtalstiden skyldig att på begäran av den upphandlande enheten skriftligen redovisa de åtgärder som vidtagits med anledning av förpliktelserna enligt §1. Tiden för redovisning skall vara minst en vecka, om inte längre tid överenskommits.

§3 Eftersom det är av mycket stor betydelse för den upphandlande enheten att dess leverantörer lever upp till grundläggande demokratiska värderingar skall en lagakraftvunnen dom mot en straffbestämmelse eller ett förbud mot diskriminering enligt de lagar mot diskriminering som angetts i §1 anses utgöra ett väsentligt kontraktsbrott. Den upphandlande enheten äger i dessa fall rätt att häva avtalet.

Den föreslagna klausulen sammanfaller till stor del med den klausul som nämnden för offentlig upphandling (NOU) rekommenderar. Det innebär, till skillnad från stadens tidigare klausul, att den inte uttryckligen omfattar underleverantörer och att den kräver en

lagakraftvunnen dom för att bli tillämplig. Till skillnad från den av NOU rekommenderade klausulen föreslår stadsledningskontoret att hävning ska vara den sanktion som tillämpas vid brott mot klausulen.

I den klausul som NOU rekommenderar är sanktionen i första hand att den upphandlande enheten ska kräva vite vid brott mot klausulen. Stadsledningskontoret anser inte att det är lämpligt att använda sig av viten vid brott mot klausulen. Dels vill staden markera att den inte vill ha ett fortsatt avtalsförhållande med en leverantör som bryter mot antidiskrimineringslagstiftningen, dels är det administrativt betunganden att hantera vitesförelägganden. Att klausulen innefattar en hävningsgrund ger staden en rätt men inte en skyldighet att häva avtalet om en leverantör bryter mot klausulen. Detta öppnar också en möjlighet att föra en dialog med leverantören och kräva rättelse innan ytterligare åtgärder vidtas.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser det vara lämpligt att begränsa klausulen till att omfatta upphandling av tjänster och bygg- och anläggningsentreprenader, eftersom det endast är i denna typ av upphandlingar det är möjligt att använda villkor för kontraktets utförande som en antidiskrimineringsklausul utgör. Att ha en motsvarande krav vid varuupphandlingar skulle kunna innebära att olika krav gäller för anbudsgivare som producerar sina varor i Sverige i förhållande till de som producerar sina varor i andra länder.

Det är viktigt att klausulen begränsas till att omfatta den del av verksamheten som omfattas av upphandlingskontraktet för att undvika att klausulen strider mot proportionalitetsprincipen. Därmed minskar risken för överprövningar. Av proportionalitetsprincipen följer att kvalifikationskraven och kravspecifikationen måste ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som upphandlas.

Förvaltningen anser i likhet med stadsledningskontoret att klausulen inte uttryckligen ska omfatta underleverantörer och att det som huvudregel inte bör finnas ett sådant stadgande i stadens klausul. Skulle det bedömas som lämpligt kan klausulen kompletteras med en sådan paragraf utifrån de kriterier som NOU ställt upp.

Hävning av avtalet anser förvaltningen i likhet med stadsledningskontoret vara den mest lämpliga sanktionen i klausulen i stället för viten, vilket NOU rekommenderar. Dels för att staden vill markera att den inte vill ha ett fortsatt avtalsförhållande med en leverantör som bryter mot antidiskrimineringslagstiftningen, dels att det är administrativt betungande att hantera vitesförelägganden. Möjlighet att föra en dialog med en leverantör innan avtalet hävs anser förvaltningen vara lämpligt. Att hävningsrätten ska vara förknippad med en lagakraftvunnen dom om brott mot den aktuella lagstiftningen i klausulen anser förvaltningen också, i likhet med stadsledningskontorets förslag, vara mest lämpligt. Detta för att undvika att staden får ett ansvar att utreda och bedöma om överträdelser av diskrimineringslagstiftningen ägt rum.

Bilaga

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande Reviderad antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar